

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Quarta [i.e. Quinta] Controuersia. Quid sit virtus causatiua gratiæ, & miraculorum existens in humanitate Christi, & in aliis Sanctis, & in Sacramentis, ac aliis rebus, quibus ad opera supernaturalia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

Obi. 3.

Tertio sequeretur potentiam hanc gratia receptiuam nihil illi tribuere; consequens est falsum; ergo. Sequela probatur: Nam si aliquid tribueret, illud esset naturale; quia cum ipsa sit ordinis naturalis inferioris ad gratiam, non potest ex sua propria & naturali virtute tribuere aliquid supernaturale: nulla enim causa virtute propria potest causare aliquid ordinis perfectioris, quam sit ipsa: sed in gratia, cum sit omnino supernaturalis, nihil naturale potest reperiri, quod causetur à potentia obedientiali; ergo cum non tribuat illi aliquid naturale, nec supernaturale nihil ei tribuit. Minor vero probatur. Nam omnis causa, ut producat effectum tribuit ei aliquid, alias impertinens esset concursus illius, cum sine illo habeat omnia, quæ ad ipsius esse requiruntur. *Respon.* negando minorem seu falsitatem consequentis: quoniam, ut supra dictum est, subiectum gratiæ, quod est substantia spiritalis, non habet materialem causalitatem respectu gratiæ, proprie & absolute loquendo: Quia nullum ad eam habet essentialem & intrinsecum ordinem, sed solam non repugnantiam ad eam recipiendam, & ut per Dei potentiam infinitam & supernaturalem educatur ex ea: per quæ nulla constituitur aut infertur causalitas materialis in substantia spiritali respectu gratiæ; quia causalitas materialis non est sine ordine intrinseco & essentiali ipsius materiæ, tanquam potentiæ ad actum, quem catulat: Nec tamen est impertinens eius concursus. Quia supernaturalia creata, cum sint accidentia postulant necessario subiectum in quo sustententur; ac proinde etiam ex quo educantur: quia sicut per se non habent esse, ita neque fieri.

Obi. 4.

Ultimo Deus ut auctor naturæ non potest producere potentiam obedientialem; ergo hæc potentia non est naturalis. Antecedens probatur. Primo: quia Deus, ut auctor naturæ non cognoscit potentiam receptiuam supernaturaliter; & cum omnia producat per intellectum & voluntatem, si non cognoscit illam, ut auctor naturæ, neque ut sic poterit illam producere. Secundo: quia talis potentia ut sic, non ordinatur ad Deum ut auctorem naturæ; ergo ut sic non producitur ab illo. Consequenter probatur: Nam teste D. Tho. 1. p. q. 4. art. 4. idem proportionaliter debet esse finis & efficiens cuiuslibet rei. Antecedens vero probatur: quia hæc potentia causat cum concursu supernaturali Dei, qui non ordinatur ad finem naturalem, sed ad aliquid supernaturale, scilicet ad gratiam; idem autem est finis & ordo formæ receptæ in materia & ipsius materiæ, ut sit recipientis illam. Tertio probatur ratione D. Tho. 1. p. q. 105. art. 4. & 1.2. q. 9. art. 6. Nulla res potest dare ordinem & inclinationem ad aliquod bonum, nisi præhabeat perfectionem illius: quia ratione voluntas à solo Deo potest produci; quia habet inclinationem ad bonum vniuersale, quam non potest dare bonum particulare: sed Deus ut auctor naturæ non præhabet perfectionem boni supernaturalis; ergo ut sic non potest tribuere capacitatem, ordinem & inclinationem ad illud, & per consequens neque producere prædictam potentiam obedientialem passiuam ad gratiam, quæ dicit ordinem ad illam. *Respon.* falsum esse antecedens. Nam potentia obedientialis quo ad omnem entitatem, & rationem formalem positiuam est ipsa rei creatæ naturæ, ut supra diximus, ad quam consequitur negatio, quæ est non repugnantia, quæ formaliter nihil est, & solo modo nostro concipiendi addit ordinem rationis ad actum supernaturalem. Ad primam probationem dico falsum supponi, videlicet in re creata esse potentiam realem &

Solut.

A positiuam, quæ sit receptiuam actuum supernaturalium, quæ à Deo sit creata & prius ab eo cognita & volita. Et eodem modo satisficit secundæ, & tertie probationi; dicimus enim nullam esse in rebus potentiam & inclinationem realem ad actus supernaturales, quæ sit à Deo producta.

CONTRA quintam, & sextam concl. sunt multa prædicti recentioris argumenta, quæ probant efficaciter nullam in rebus esse potentiam obedientialem eo modo sumptam, quo proponitur & explicatur à Suarezio, nostræ vero sententiæ non aduersantur.

CONTRA easdem concl. sunt argumenta, quæ refert & soluit Nauarretus: sed omnia ex iis, quæ supranotata sunt facile diluuntur. Vide etiam Aluar. de auxiliis diuinæ gratiæ disp. 68. præsertim in resp. ad 1. & 2. argum. ubi multa dicit, quæ fauent sententiæ nostræ.

Quarta Controuersia.

Quid sit virtus causatiua gratiæ, & miraculorum existens in humanitate Christi, & in aliis Sanctis, & in Sacramentis, ac aliis rebus, quibus ad opera supernaturalia Deus virtutem, ut instrumentum.

PRIMA sententia est quorundam recentiorum Thomistarum asseritum præmotionem primæ causæ in secunda causa receptam, qua mouetur & applicatur ad operandum, esse qualitatem per modum dispositionis transcurrentis, cum ipsa operatione causæ secundæ.

Secunda sententia in alio extremo posita est quorundam Theologorum qui docent motionem causæ primæ, nihil ponere præuium in secundis causis, quod earum operationes antecedat, etiam ordine naturæ & causalitatis, sed esse Deum ipsum siue Dei voluntatem, quatenus parata est cuiuslibet secunda causa concurrere, quociescunque operetur, vel ex necessitate naturæ, vel ex libera determinatione suæ voluntatis. Eandem vero motionem affirmant in secundis causis ponere operationes ipsarum causarum, quatenus efficienter procedunt ex concursu Dei simultaneo; quæ admodum creatio in creatura nihil ponit, nisi creaturam ipsam, quatenus à Deo ut ab efficiente procedit.

Tertia sententia huic proxima est dictam motionem præuiam ponere aliquid in secundis causis prius natura, quam operentur; quod nihil aliud est, quam ipsarum operationes, quatenus à Deo procedunt eas applicante & præmouente efficaciter ad operandum: ac proinde in causis liberis prædeterminationem, qua Deus prædeterminat voluntatem ad actum liberum: non esse distinctam realiter, sed ratione tantum ab actuali determinatione, qua seipsam voluntas determinat per suam operationem. Existimant enim huius sententiæ defensores, voluntatem non alio actu, quàm ipsa sua operatione, seipsam determinare, & eandem operationem, quatenus à Deo prius natura mouente procedit, esse Dei prædeterminationem.

Quarta sententia est virtutem, qua Deus præmouet secundas causas in eis esse ad modum intentionis habentis esse quoddam incompletum, eo modo, quo colores sunt in aere, & virtus artis in instrumento Ita D. Thom. de potentia, quæst. 3. art. 7. ad 7. Cap. in 2. distinct. 1. q. 3. Ferar. in 3. contr. gent. c. 70. Zumel. in 1. p. q. 8. art. 1. disp. 2. Aluar. de auxiliis disp. 19. & alij Thomistæ communiter.

Quinta

Quinta sententia est Caiet. super hoc art. & infra q. 62. art. 4. & q. 78. art. 4. dicentis vim spiritualem in instrumento Dei esse vsum seu motum, quo Deus vtitur actione instrumenti ad principalem effectum, hunc autem vsum appellat Caietanus motum virtuosum, cuius ratione explicat vberissime locis allegatis.

Ultima sententia negat primo dictam virtutem esse qualitatem. Secundo ait eam non distinguere realiter physice, sed realiter Metaphysice, seu ex natura rei à secunda causa, in qua recipitur. Tercio docet in causis liberis eodem modo distinguere applicationem creatæ voluntatis, qua se ipsam applicat ad agendum, à diuina applicatione seu virtute in ea recepta. Quarto affirmat vtramque applicationem esse realiter ab operatione consequente distinctam. Hæc est sententia nostra; quæ esse longe diuersam à secunda, & tertia perspicue patet ex his quatuor propositionibus, & ex iis, quæ diximus in 1. p. q. 22. art. 4. Controu. 1. & q. 59. art. 3. & q. 62. art. 2. Ad cuius euidenciam

Resolutio.
Distinguitur, & explicatur duplex instrumenti ratio, & duplex influxus prima causa, & aperitur status Controversie.

SUPPONENDA hic primo est multiplex illa significatio huius nominis *instrumentum*, quam explicauimus 1. p. q. 45. art. 5. Controu. 2. quæ tamen ad duas præcipuas reducitur significationes. Dicitur enim instrumentum, vno quidem modo proprie: quod scilicet est causa, quæ solum mota mouet, & vi proprie formæ præuium aliquid agens virtute principalis agentis illius effectum attingit. Quæ definitio ibi, quo ad singula declarauimus. Alio vero modo dicitur instrumentum minus proprie siue potius improprie de qualibet secunda causa respectu primæ, vt ait S. Tho. in 2. cont. gent. 64. p. 21. de potentiis rerum naturalibus, & Caiet. 1. p. q. 77. art. 1. & de causa dispositiua, quæ non attingit effectum principalem; vt in allegata Controu. declarauimus. Quæritur hic præcipue de causa instrumentali proprie dicta, cõsequenter autem de causa instrumentali minus proprie sumpta. Deinde recolenda sunt ea, quæ diximus in 1. p. q. 22. art. 4. Controu. 1. de influxu primæ causæ in secundas causas, tam principales, quam instrumentales. Quorum nonnulla huic definiendæ Controversiæ quam maxime necessaria breuiter hic erunt annotanda.

Secundo sciendum est duplicem esse motionem, seu virtutis influxum primæ causæ respectu secundæ. Prior est in ipsam causam; & dicitur influxus præuius: & hic influxus siue motio idem est, quod applicatio causæ ad operandum: quæ quidem applicatio est vltimum secundæ causæ complementum & actualitas adueniens illi prius natura, quæ actu operetur. Distinguitur autem hic influxus seu motio aut applicatio & complementum ab ipsa secunda causa realiter Metaphysice, siue ex natura rei, ab operatione vero cõsequente distinguitur realiter physice, tanquam alia omnino res. Posterior autem influxus est in operationem secundæ causæ & eius effectum, & hic si sit in operationes causarum principalium, quæ minus proprie dicuntur instrumenta, dicitur simultaneus cum influxu causæ secundæ: Verius tamen ac formalius dicitur quodammodo simultaneus, simpliciter autem prior. Nam prima causa, quæ Deus est, duplicem habet respectum ad secundam causam. Primus est ad ipsam causam, quam applicat ad operandum: Secundus est ad ipsam operationem, & effectum, quem simul efficit cum causa secunda, iam applicata & operante. Differunt tamen secunda causa naturalis & causa libera, quod secunda causa naturalis totam habet habitudinē ad operationem & effectum; quia se ipsam non applicat ad operationem: Libera vero, quia se ipsam

etiam applicat ad operandum, præter habitudinem, quam habet ad operationem & effectum, habet etiam priorem aliam habitudinem ad se ipsam, vt applicatam, vel proxime applicandam ad operationem. Si ergo comparentur prima & secunda causa secundum habitudines, quas habent ad operationem & effectum ipsius secundæ causæ, siue causa sit libera siue naturalis, certum est operationem & effectum secundæ causæ in nullo priori naturæ à prima causa causari, in quo non causetur à secunda: cuius ratio euidens est; quia prima causa non efficit operationem secundæ, nisi media ipsa secunda causa, quam mouet & applicat ad agendum, & prius natura modificatur virtus, & motio primæ causæ in secunda, quam ad eam sequatur operatio: igitur in nullo priori naturæ causari potest operatio secundæ causæ à prima, quin simul in eodem instanti non concurrat efficientia secundæ causæ. Si vero comparentur prima & secunda causa secundum habitudines, quas habent ad inuicem in ratione mouentis & motæ, seu applicantis & applicatæ ad operandum, dicendum est operationem secundæ causæ, siue sit naturalis siue libera, prius natura, id est causalitate à prima causa inchoari & ab ea dependere, quam à secunda: quia scilicet agere secundæ causæ dependet à prima, quæ secundam applicat ad agendum. Quæstio hæc de vtroque loquitur virtutis influxu, primæ scilicet in secundam causam, & in eius operationem.

Tercio notandum est, in secunda causa antequam moueatur ad agendum à prima, quandoque solum præsupponi virtutem eius naturalem; vt patet in omnibus secundis causis naturalibus, & etiam in liberis ante omnem habitum supernaturalem illis infusum: quandoque vero præter naturalem secundæ causæ virtutem, in ea supponi supernaturalem virtutis habitum, puta fidei, spei & charitatis.

Quarto sciendum est, vnam & eandem rem secundum diuersas rationes eius formales consideratam posse ad diuersa genera, seu prædicamenta pertinere: vt patet secundum eorum opinionem, qui docent relationem non esse realiter à fundamento distinctam: vt enim concipitur absolute ad prædicamenta pertinet absoluta, puta substantiæ, quantitatis, aut qualitatis; vt autem ad aliud relata consideratur, sub prædicamento clauditur relationis; & ex qualitatibus multæ secundum vnam rationem sub tertia specie continentur, quæ genus quoddam est, secundum aliam vero ad primam pertinent speciem, quæ & ipsa genus quoddam est; vt notant expōitores Arist. in prædicamento qualitatis.

Quinto obseruandum est secundas causas posse dupliciter à prima moueri. Vno modo successive, & in tempore; vt patet de causis secundis agentibus per motum proprie dictum. Alio modo instantanee: vt patet de Sole illuminante, de Angelo, aut etiam homine intelligente, & volente.

Sexto colenda est distinctio in prima huius articuli. Controversia posita de duplici virtute instrumentali, scilicet permanente, qualis est character; & transeunte, qualis est ea qua Deus sine vllius habitualis qualitatis impressione mouet intellectum creatum ad intelligendum, & voluntatem ad volendum, & potentias hominis, aut Angeli ad opera miraculosa: cui similis est ea, quæ recipitur in instrumentis artis, cum eis vtitur artifex ad agendum.

Septimo notandum est ex Caiet. infra q. 62. art. 4. & q. 78. art. 4. in instrumento moto à causa principali tria considerari, scilicet motum, virtutem &

Quid sit virtus, seu influxus primæ causæ in secundam re-
ceptus: & quomodo distinguatur à secunda causa, & eius operatione.

motum virtuosum. Ex quibus duo priora, non re, A sed ratione tantum formali distinguuntur ab inuicem, & realiter identificantur in tertio, scilicet in motu virtuoso: & quatenus formaliter distincta sunt, virtuti tribuitur genus & ratio qualitatis reductiue, quod habeat esse intentionale & spirituale & similia, quæ motui non conueniunt. Et ob eandem causam S. D. nonnunquam ait in motu instrumenti esse virtutem ab agente principali derivatam: quia nimirum virtus hæc, formaliter distinguitur à motu simplici, & aduenit illi ab extrinseco, scilicet à tali agente; vt patet in verbis consecrationis à Sacerdote, vt Dei ministro super debita materia prolatis: Propter quam etiam causam hæc eadem virtus rationem ac modum induit qualitatis, & qualitas nominatur; cum tamē secundum rem nihil aliud sit, quam orationem esse instrumentum Dei; quod est Deum vt oratione instrumentaliter ad talem effectum. Adeo vt talis vsus verborum sit constitutus instrumentalis efficaciam in oratione, qua vtitur Deus per Sacerdotem, nec opus sit aliam addere qualitatem; vt in allegata q. 78. art. 4. declarat optime Cai. Quatenus autem materialiter vnum sunt, affirmat S. D. instrumentum agere per solum motum, quo mouetur ab agente principali: de motu namque virtuoso loquitur vtramque simul rationem, scilicet motus & virtutis includente.

Postremo huc reuocanda sunt omnia, quæ diximus in i. p. q. 22. art. 4. Controu. i. vbi defendimus influxum primæ causæ in secundas non esse realiter omnino distinctum ab eis, sed tantum realiter metaphysice, seu ex natura rei, & approbati motionē; quia non durat, nisi durante operatione, & modum excellenter habere virtutis instrumentalis ac intentionis, nec tamen esse superadditam qualitatem, sed esse actionem Dei physicam in secundæ causæ receptam, & se habere vt modum reale ab ipsa secundæ causæ distinctum realiter metaphysice & esse fundamentum proximum relationis realis ipsius secundæ causæ ad operationem, ac proinde esse rem omnino physice distinctam ab ipsa operatione secundæ causæ; cuius oppositum affirmant Suarez & alij recentiores. Quibus etiam addidimus sententiam asserentem prædictam virtutem esse accidens quoddam intentionale realiter omnino ab ipsa secundæ causæ distinctum, esse probabilem; & ideo non esse reiiciendam vt falsam, cum præsertim eam expresserit S. D. de potentia Dei q. 3. art. 7. ad 7. cuius tamen verba eam patiuntur interpretationem, quam illi adhibuimus in allegata Controu. vbi etiam conciliauimus modum dicendi Cai. & Scoti cum sententia D. Tho. Capr. Ferrar. & aliorum Thomistarum, qui verba S. D. videtur accipere iuxta planiorem eorum intelligentiam.

Conclusio-
nes dedu-
cta, & pro-
bata.

PRIMA CONCL. Influxus seu virtus primæ causæ recepta in operatione secundæ causæ, quæ non est proprie instrumentum, idem est omnino realiter cum ipsa operatione secundæ causæ. Probatur: quia influxus in operationem nihil aliud est quam productio operationis. Secundo probatur ex doctrina Caietani relata in 7. notabili. Et in hac conclusione conueniunt etiam sectatores secundæ & tertiæ opinionis. Et quia operatio vt actio, specificatur ex principio eius formali, vt autem motus seu mutatio quædā est, specificatur ex termino, vt ait S. D. in i. 2. q. 1. art. 3. ideo influxus seu virtus in diuersis specie operationibus recepta, ad diuersas attingit species & genera, iuxta specificam aut genericam specificantium diuersitatem.

SECUNDA CONCL. Licet prædictus influxus seu virtus in operatione non semper sit de genere qualitatis,

quatenus tamen ratione distinguitur ab operatione, modum quendam habet qualitatis. Hæc patet ex septimo fundamento.

TERTIA CONCL. Influxus supernaturalis in causam secundam principalem, aut eius potentiam est actio physica formaliter, ac per se primo, sed reductiue, & quo ad modum ad genus attingit qualitatis; nec tamen hic influxus distinguitur à secundæ causæ, vel eius potentia, nisi realiter metaphysice: Probatur hæc conclusio quo ad primam partem: quoniam hic influxus motio quædam est in actu secundo, vt ait S. D. in i. 2. p. q. 110. ar. 2. motio vero mouentis, quatenus ab ipso est formaliter, est actio physica. Secunda vero pars probatur ex D. Tho. infra q. 63. art. 2. vbi ait virtutem, quæ est in Sacramentis, non esse in genere per se, sed reductiue, eo quod sit quoddam fluens & incompletum: sed hæc virtus est quid fluens & incompletum; ergo. Secundo probatur: quia talis motio principium est operationis formale & effectuum vt quo, non minus quam si modum haberet permanentis; igitur est qualitas, saltem reductiue. Et confirmatur: quia talis motio facit aliquo modo subiectum quale, id est potens operari. Quod autem dicta motio sit principium formale & efficiens quo operationis; probatur: quia non potest aliud assignari principium, per quod producitur operatio illa supernaturalis. Postrema denique pars conclusionis patet ex iis, quæ diximus in i. p. q. 22. art. 4. & q. 23. art. 3.

QUARTA CONCL. Probabiliter dici possit prædictum influxum esse qualitatem formaliter, & essentialiter, quæ modum habet motionis transeuntis. Hanc probat secundum argumentum, cum sua confirmatione pro secunda parte conclusionis præcedentis.

QUINTA CONCL. Influxus seu virtus ordinis naturalis recepta in causâ secundâ, nulli habitu perfectâ, sed sufficientem habente virtutem per modum actus primi ad operandum, non est qualitas formaliter & per se primo, sed potest esse qualitas virtualiter, & reductiue, & modum habet qualitatis; Proprie autem & formaliter, ac per se primo est motio, quæ est actio physica in secundæ causâ, vt in subiecto recepta. Quod idem dicendum est de influxu in causam quocunque habitu perfectam. Probatur hæc conclusio quo ad singulas partes: Et primo quo ad primam ex D. Thom. i. 2. q. 110. art. 2. dicente auxilium, quo ex gratuita Dei voluntate anima hominis mouetur ad aliquid cognoscendum aut volendum vel agendum, non esse qualitatem, sed motum quendam animæ: quia actus mouentis in moto, est motus, vt ait Philosophus in tertio Physicorum, tex. 1.

Sed dicunt quidam viri doctissimi, D. Thomam obi-
ibi non negare auxilium illud esse qualitatem secundum rem sed solum velle, quod modum non habeat qualitatis permanentis, & sufficientis denominare suum subiectum simpliciter tale: sicut etiam Arist. in predicamento qualitatis, & lib. 1. ethic. c. 2. dixit operationes virtutum esse passiones, & non qualitates, eo quod habeant esse fluens & transiens ad modum passionum; atque ideo denominant quale simpliciter: nam per vnam operationem prudentiæ, fortitudinis vel temperantiæ non denominatur aliquis simpliciter prudens, fortis vel temperatus; sicut perturborem proueniens ex verecundia nullus vocatur simpliciter rubicundus. Cum ergo dictum auxilium siue virtus sit imperfecta, qualis est etiam virtus transiens in omni instrumento Dei recepta, non potest simpliciter denominare subiectum potens: & quia pendet à motu, qui est à Deo mouente, non solet dici qualitas, sed motus, scilicet quoad modum. Sed hæc responsio deficit: quia diuina virtus seu motio in prædictis secundis causis recepta non est

est vnus speciei vel generis, etiam supremi, eo quod ad diuersas specie aut etiam genere & predicamento ordinatur operationes & effectus, ut patet inchoatio: & propterea ad genus operationis, aut effectus inchoati sit reducenda: Si namque sit virtus applicans secundam causam ad motum localem, erit inchoatio motus localis, & ad predicamentum ubi reductiue pertinebit: si ad actum calefactionis applicet calefactiuum, ad genus qualitatis erit reducenda; ad quod etiam pertinebit, si moueat ad actus intellectus & voluntatis immanentes; qui vere & proprie sunt qualitates: si ad generationem, aut quamcumque factionem substantiae moueat, erit inchoatio substantiae, & ad substantiae predicamentum reduceretur. Sed quia praedicta vis seu motio, quatenus se tenet ex parte potentiae actiuae secundae causae, complementum est ipsius potentiae, ideo ex hac parte ad genus reducitur qualitas: ad quod etiam pertinet quo ad modos ex Caietano supra nominatos: simpliciter tamen & formaliter ac per se primo non est qualitas, sed actio physica predicamentalis, ut ait quarta pars conclusionis. Nam qualitas omnis actiua ad primam vel secundam attinet speciem qualitatis; at ea virtus, qua Deus applicat secundas causas ad operandum, ad neutram pertinet dictarum specierum. Prima namque species qualitatis est habitus, quae perficit potentiam ut actus primus, non determinans eam ad actualiter operandum, sed relinquens eam adhuc in potentia: virtus autem illa est actualis applicatio & motio ad actum secundum: implicat enim secundam causam efficaciter a Deo moueri ad operandum, & ipsam tunc actu non operari. Deinde habitus omnis ex sui natura potest esse principium diuersarum operationum; virtus autem illa ad vnam numero determinat operationem. Praeterea omnis habitus animae subditur libero arbitrio quantum ad vsum; at motio diuina non subditur nostrae voluntati, sed magis eam sibi subiicit; quia facit eam velle; ergo non est habitus & qualitas. Alias probationes lege apud Aluar. in allegata diss. 19. conclus. 3.

Et ex his patent tres priores particulae conclusionis. Sequitur quarta dicens, *virtutem illam proprie & formaliter ac per se primo esse motionem, & actionem physicam in secunda causa, ut in subiecto receptam.* Cuius probatio sequitur euidenter ex dictis. Si namque non est habitus aut forma permanens constituens secundam causam in actu primo, sed actualiter eam applicat ad actum secundum, ad quem per se primo confertur a Deo; igitur est motio formaliter ac per se primo, prout a causa prima deriuatur in secundam: haec autem est ratio formalis actionis, prout a quolibet alio predicamento distinguitur: ut patet ex Arist. 3. Physic. text. 20. & ex autore sex principiorum in praedicamento actionis. Postrema demum pars affirmans idem asserendum esse de influxu in causam quocumque habitum perfectam, manifestam ex iis, quae diximus, habet consequentiam: hic enim influxus seu virtus est actualis applicatio & motio potentiae per habitum perfectam, determinans eam ad hanc vnam numero operationem, ad quam per se primo dirigitur a Deo, ut primo agente & mouente; igitur est actio formaliter & per se primo, non autem habitus aut alia qualitas, nisi modis superius explicatis.

Sexta Concl. Eadem virtus diuina transiens recepta in causa proprie instrumentali, qualis est virtus miraculorum in Sanctis, aut fidelibus talis gratia donatis, non est qualitas formaliter, & per se primo, sed reductiue tantum: proprie vero est actio physica. Hanc probant quo

A ad utramque partem ea fere omnia media, quibus probatur conclusio praecedens. Haec enim virtus formaliter & essentialiter consistit in actu secundo, qui est applicatio & motio, ac vltus rei creatae, ut instrumenti ad operationem & effectum supernaturalem a Deo intentum. Et quia munus supplet excellenter formae vel habitus aut actus primi, ideo secundum hanc rationem ad primam reducitur speciem qualitatis: vnde S. D. infra qu. 62. art. 4. ad 2. ait, virtutem instrumentalem non esse, proprie loquendo in aliquo genere, sed reduci ad genus & speciem virtutis perfectae (intellige de virtute perfecta creata, aut creabili, quae sola proprie genus habet & speciem) constat autem virtutem omnem creatam perfectam sub prima specie qualitatis contineri. Et quia potentia & actus, ad quem per se ordinatur potentia, sunt in eodem genere; ideo considerando virtutem hanc diuinam, quatenus reductiue potentia quaedam est, ad genus & speciem, reducitur actus per eam productus; ut virtus applicatiua rei, quae Sacramentum est, ad supernaturalem operationem, quae est productio gratiae, & gratia ipsa in fieri, ad genus & speciem reducitur gratiae, quae est in prima specie qualitatis; virtus autem applicatiua verborum ad transubstantiationem aut resurrectionem mortui, vel multiplicationis panum, ad ipsam transubstantiationem, resurrectionem, &c. ut potentia actiua ad suos actus, ac proinde ad substantiam, cui identificatur transubstantiatio, resurrectio, &c. est reducenda, & sic de singulis.

C **Ultima Conclvs.** Virtus instrumentalis diuina permanens in creatura recepta non est in genere per se & proprie, sed reductiue pertinet ad genus qualitatis. Haec est D. Tho. infra q. 6. 3. art. 2. ubi ait: Sicut virtus, quae est in Sacramento, non est in genere per se, sed per reductiorem, eo quod est quiddam fluens, & incompletum; ita etiam character non proprie est in genere, vel specie, sed reducitur ad secundam speciem qualitatis.

Contra primam conclus. est argumentum Ferrarient. in 1. cont. gent. c. 21. cui satisfecimus 1. p. q. 45. art. 5. Controu. 2. §. secundo considerandum.

Contra tertiam, & quintam conclus. asserentes influxum primae causae in secundas esse motionem, & actionem physicam formaliter, & per se primo, non autem qualitatem nisi reductiue, & secundum modum, sunt argumenta, quae refert & soluit Aluar. in allegata diss. 19.

D Praecipuum argumentum sumitur ex quodam dicto D. Thom. 1. 2. q. 109. ar. 9. ubi ait: Nulla res creata potest in quocumque actu prodire, nisi virtute motionis diuinae. Ex quo sequitur virtutem illam esse qualitatem, cum tribuat secundae causae virtutem, & possit ad operandum, quod etiam affirmat in 1. a. eiusdem q. dicens: quantumcunque natura aliqua corporalis, vel spiritualis ponatur perfecta, non potest in suum actum procedere, nisi moueatur a Deo. Resp. dictionem illam exclusiuam, nisi, dupliciter sumi posse: Vno modo, ut determinet verbum potest & tunc utraque propositione significatur nullam secundam causam habere in se potentiam operandi, nisi moueatur a Deo; qui sensus omnino falsus est, nec illum intedit S. Th. Alio modo sumi potest eadem exclusiua, prout determinat verbum operari: & tunc est sensus, fieri non posse, ut secunda causa in aliquam exeat operationem, & tamen non moueatur a Deo; & hunc sensum, ut verissimum intendit S. D. ut patet ex eius declaratione in quaest. 1. de potentia Dei, art. 5. ad 1. ubi explicans sensum illius propositionis: Deus non potest facere, nisi quod praescit se facturum, virtutem praedictam distinctione circa distinctionem illam conclusiuam, nisi. Alia argumenta facile diluuntur ex dictis.

CONTRA

Argumenta, & solutiones.

Obi. 1. cōt. 3. & 5. conclus.

Solut.

Obi. 2. cons.
6. cons.

Solut.

Obi. 2.

Solut.

Obi. 3.

Solut.

CONTRA sextam concl. argumentatur quidam recentiores Thomistæ. *Primo:* Virtus instrumentalis est virtus actiua causæ efficientis; motus autem formaliter sumptus, siue consideretur vt actio siue vt passio, est effectus virtutis actiue & actus secundus; ergo supponit actum primum, & virtutem, à qua procedat; ergo formaliter non est ipsa virtus. *Resp.* Virtutem instrumentalem esse virtutem causæ efficientis in actu secundo, non autem in actu primo, siue esse virtutem vt actum secundum, non autem vt actum primum, & eandem virtutem, prout est influxus in operationem instrumenti, esse idem realiter cum ipsa operatione instrumentali; vt autem est applicatio instrumenti ad operandum præueniens operationem, actio est in instrumento recepta, vt ante diximus: quæ tamen rationem & modum quendam habet qualitatis, quatenus officium supplet excellenter actus primi vel habitus aut formæ, quæ sit ratio seu formale principium operandi, & quatenus additur instrumentum ad modum qualitatis.

Secundo: Humanitas Christi & cætera instrumenta Dei solum se habent passiue respectu motus, quo mouentur à Deo, & per illum, vt sic, mouentur & patiuntur; ergo per illum, vt sic, non agunt neque produciunt effectum. *Resp.* Hoc argumento probari virtutem applicatiuam instrumenti Dei ad operationem non esse ipsam operationem instrumenti, qua denominatur formaliter instrumentum agens, sed esse actionem Dei receptam in ipso instrumento, passiue tantum ad eam se habente, quod nos etiam supra docuimus.

Tertio: Vis actiua instrumentalis non est motus, quo Deus concurret cum instrumento ad agendum, neque motus quo mouet & applicat illud ad operandum; Ergo nullus. Antecedens pro prima parte probatur: quia motus quo Deus concurret cum instrumento ad operandum formaliter, vt sic, supponit instrumentum potens operari; ergo ante illum sic formaliter sumptum supponitur in instrumento vis operatiua, per quam possit concurrere ad effectum. Pro secunda vero parte probatur idem antecedens: quia ille motus Dei, quo mouet & applicat instrumentum, est actio transiens; ergo producit aliquem terminum in ipso instrumento: at non producit motum ipsius instrumenti; ergo producit in illo aliquam virtutem, quam dicimus esse vim instrumentalem eius. Maior de se patet & similiter consequentia; quia nullus alius potest esse terminus illius actionis transeuntis, nisi ipsa virtus actiua per illam communicata instrumento. Minor vero probatur, *Primo:* quia terminus motus non potest esse alius motus; & cum terminus istius motus non sit quæritas, vel locus, erit qualitas prædicta. *Secundo:* quia actio vel motus non produciunt alia actione & motu, sed ipse est productio sui ipsius. *Tertio:* quia instrumentum applicari ad operandum ordine rationis supponit ipsum esse potens operari; ergo talis applicatio formaliter sumpta non constituit illud potens operari, sed supponit in eo virtutem operatiuam. *Resp.* Vim actiuam instrumentalem duplicem esse: altera est applicatio præueniens operationem instrumentalem communem agenti principali & instrumento; & hæc est à solo agente principali; & instrumentum ad eam se habet mere passiue: altera est ipsa operatio instrumentalis vt eleuata ad producendum effectum principalis agentis; quæ secundum rem est ab agente principali & instrumento, licet non secundum eandem rationem formalem ab utroque procedat; vt ostendimus in 1. p. q. 45. art. 5. supra notato. Si in antecedente sermo sit de priori virtute, dico

A illam non esse motum, quo Deus concurret cum instrumento ad agendum, sed esse motum, quo Deus mouet & applicat instrumentum ad agendum. Ad argumentum aduersus hanc partem dico terminum seu effectum productum per illum motum, non esse virtutem actiuam; quia motus ille est ipsa virtus actiua in actu secundo; sed est hoc totum compositum, quod est instrumentum esse applicatum ad operandum, seu esse completum & perfectum vltimo complemento ad cooperandum agenti principali. Quæ perfectio & complementum, cum sit ens quoddam transiens & imperfectum quo ad modum essendi, reduciatur ad genus perfectæ virtutis seu potentie, quæ habet esse permanens in eo, cuius est potentia: vt patet ex dicto S. Tho. supra notato. Si autem antecedens loquatur de virtute instrumentali secundo modo sumpta, dico cum Caiet. virtutem hæc esse realiter eandem cum motu, quo Deus concurret cum instrumento ad agendum. Ad impugnationem huius partis, dico ante motum hunc supponi instrumento virtutem applicatiuam, qua instrumento fit potens operari, non per potentiam formaliter, sed per potentiam suppletiuam & reduciue, modo superius explicato.

Quarto: Arguunt argumentum Petri de Palude. Motus artificiosus, quo aqua mouetur à baptizante vt conferat gratiam, & quo mouetur à lingente se baptizare, non differunt in ratione motus, sed in hoc, quod in primo propter rectam intentionem requiritur virtus instrumentalis causatiua gratiæ, & non in secundo; ergo virtus illa instrumentalis aliquid dicit præter motum. *Resp.* Si in consequ. fiat sermo de virtute instrumentali applicatiua ad operandum, & de motu qui est operatio per talem applicationem producta, verè esse consequentiam, & ipsum consequens; sed fallitur arguens: quia putat virtutem illam esse qualitatem formaliter, cum tamen sit actio, vt ante diximus. Si vero consequens loquatur de virtute instrumentali, quæ est operatio ipsa instrumentalis, vt eleuata ad producendum effectum principalis agentis, & de motu, qui est etiam ipsa operatio communis agenti principali & instrumento, & de diuersitate reali, negatur consequentia: Sufficit enim diuersitas formalis, aut ad summum ex natura rei; sed posita etiam reali diuersitate non sequitur ex illo consequente virtutem illam esse qualitatem, sed erit operatio principalis agentis, vt prior natura operatione propria instrumenti, vt opinatus est Ferrar. loco supra notato.

Quinto sic arguunt: Virtus operatiua, vt sic, est qualitas; sed ea virtus seu principium est virtus operatiua; ergo est qualitas. Maior probatur: quia virtus illa reddit subiectum quale, scilicet potens operari; quæ est definitio qualitatis: ideo namque potentie naturales & habitus sunt qualitates; quia subiectum suum efficiunt quale, scilicet potens operari. Minor vero probatur: Nam D. Tho. hoc principium sæpe docet esse virtutem operatiuam, vt infra q. 62. art. 4. ad 1. & 4. cont. gent. cap. 56. & in 4. dist. 1. quest. 1. art. 4. quest. 2. ad 4. & quest. 4. & de potentia, q. 6. art. 3. & de virtute, quæst. 27. art. 4. & 10. & in aliis locis: similiter idem D. Tho. in 1. ad Corinth. 12. lect. 2. gratias gratis datas, quales sunt virtutes instrumentales ad faciendam miracula, vt gratia sanitarum, &c. ait esse facultates operatiuas, & in 3. cont. gent. cap. 154. in fine ait, quod in omni operatione miraculosa imprimatur à Deo quædam efficacia virtutis diuinæ, &c. sed ista facultas, & efficacia non est motus, sed principium illius; ergo. *Resp.* Maiorem esse veram de virtute operatiua, quæ est actus primus: hæc enim

enim formaliter & directe est qualitas, sed falsa A
est de virtute operatiua, quæ est actus secundus
sive sit actus secundus qui est applicatio, siue sit
actus secundus qui est operatio, vt est ab agente
principali: talis enim virtus non potest esse quali-
tas, nisi reductiue, vt supra dictum est ex D. Tho.
Ad probat. maioris distinguo antecedens: reddit,
vt actus primus subiectum potens operari, nego:
reddit, vt actus secundus subiectum potens operari,
concedo: sed tunc falsa est consequentia, lo-
quendo de qualitate formaliter & directe, licet
verum sit de qualitate reductiue. Ad loca D. Th.
dico, ea esse intelligenda de virtute operatiua in
ratione actus secundi formaliter. Secundo dico,
D. Tho. in multis ex prædictis locis dicere virtu-
te esse in instrumentis Dei, quatenus à Deo ordi-
nantur effectus spirituales; quia scilicet ipse vsus,
quo Deus vtitur instrumento ad tales effectus, est
motus virtuosus, quatenus à Deo fit in instrumē-
to, cum ordine ad talem effectum: iam autem di-
ximus cum Caiet. virtutem illam non esse realiter
ab ipsa operatione instrumentali distinctam, sed
tantum formaliter, & ideo non esse qualitatem,
nisi quoad modum superius explicatum.

Obi. 6.

Sexto: Assumunt diuersa dicta D. Th. quæ (vt a-
iunt) saluari nequeunt, nisi dicamus prædictam
virtutem esse qualitatem causatam per motum
principalis agentis, vel existentem in motu instru-
menti. Primo namque distinguit D. Thom. sæpe
virtutem instrumenti à motu ipsius instrumenti
dicens, per motum Angeli imprimi cælo virtutē
instrumentalem ad producendum viuētia, &
quod semen mouetur ab anima, quamdiu reman-
nerit in illo v. r. us causata ab anima, & quod caro
Christi habet suam operationem instrumentalem;
quia in quantum mouetur à Deo, per influxum
Dei virtutem consequitur operandi: ita loquitur
de Potentia, q. 3. art. 7. ad 7. & art. 11. ad 5. & 14. & in
quæst. de vniōe art. 5. ad 12. & de malo, q. 4. art. 1. ad 16.
& infra q. 62. art. 4. ad 3. Præterea docet S. Thom.
virtutem instrumenti non poni directe in prædi-
camento, sed indirecte & reductiue pertinere ad
genus & speciem virtutis perfectæ: ita S. D. infra
q. 62. art. 3. ad 2. & 63. art. 2. & alibi: sed virtus per-
fecta & principalis agentis, si fuerit creata, ponit-
ur in prædicamento qualitatis; ergo in illo ponit-
ur reductiue virtus instrumenti: *Vrgitur hoc am-
plius:* Nam motus, vt sic, non ponitur in prædi-
camento directe, sed reducitur ad prædicamentū sui
termini, vt augmentatio ad quantitatem, &c. ergo
si ista virtus instrumentalis formaliter esset mo-
tus ipse instrumenti, non poneretur directe in præ-
dicamento, in quo ponitur virtus perfecta agen-
tis principalis, scilicet in prædicamento qualita-
tis, sed in prædicamento sui termini: verbi gratia
virtus instrumentalis concessa B. Virgini ad mira-
culose concipiendum Christum poneretur in præ-
dicamento substantiæ, & virtus concessa multis
Sanctis ad transferendum montes in alia loca, po-
neretur in prædicamento vbi. Denique S. D. in alle-
gata q. 62. art. 4. ait virtutem impressam Sacramē-
to ad causandam gratiam, esse quidem in rebus
corporalibus, sed tamen esse spirituales; sicut in
voce est virtus spiritualis ad mouendum animam:
at fit virtus instrumentalis Sacramentorum esset
motus & non qualitas, non esset formaliter spi-
ritualis, sed materialis & corporea: talis est enim
motus aquæ ad baptismum, & motus chrysmatis
vel olei pro confirmatione, ordinatione, &c. *Resp.*
ad primum dictum, virtutem illam impressam in
instrumento secundum D. S. non esse omnino
realiter à motu distinctam, sed tantum à motu
simpliciter considerato, vt supra notauimus cum
Naz. in D. Thom. 3. partem.

Solut.

Caietan. Estigitur illa virtus idem realiter, quod
motus virtuosus in instrumento receptus; qui vt
est à Deo mouente, est actio physica: semen au-
tem virtutem habet in se permanentem; sed quia
non multum durat, imperfecta est in ratione po-
tentia & qualitatis; & ideo reductiue tantum per-
tinet ad genus qualitatis. *Ad secundum dico* ex illo
sequi, virtutem illam reductiue tantum non au-
tem simpliciter & formaliter ac per se primo esse
qualitatem: formaliter autem ac simpliciter &
per se primo est actio, quæ est motus virtuosus,
prout est à Deo mouente: Et licet motus, vt sic nō
habeat speciale prædicamentum, sed reductiue
tantum sit in prædicamēto sui termini; motus ta-
men, vt actio speciale sortitur prædicamentum.
Ad vltimum dico motum corporis simplicem esse
corporeum, sed motus virtuosus, vt sic, est spiri-
tualis: sic enim est actio sua perfectione transcen-
dens omnem corpoream facultatem. Secundo
dico nomine motus D. Thom. significare motio-
nem causæ principalem habentem esse intentio-
nale, quod est esse spirituale transiens in instru-
mento, non autem motum proprie dictum, qual-
is est motus sensibilis aquæ in actu baptismi, &
chrysmatis in vñctione.

Septimo arguit. Character Sacerdotalis de se Obi. 7.

est virtus instrumentalis ad causandam gratiam
per absolutionem Sacerdotalem, & ad faciendā
miraculosam transubstantiationem panis in cor-
pus Christi; sed character non est motus, & est in
specie qualitatis, licet reductiue, vt ait S. D. *infra*
quæst. 63. art. 2. ergo virtus instrumentalis non est
motus, sed qualitas. *Respond.* Nullam esse conseq. *Solut.*
quia character est virtus instrumentalis de gene-
re permanentis, accedens proxime ad virtutem
agentis principalis; vnde Sacerdos non est merū
instrumentum, sed aliquo modo est agens princi-
pale in ordine suo: sed quia virtus omnis instru-
mentalis, etiam permanens, imperfecta est in spe-
cie sua & insufficiens secundum se ad producen-
dum effectum principalem, ideo talis virtus non
constituit agens in ratione causæ completæ & per
se sufficientis & perfectæ; ac proinde necesse est,
vt speciali quodā modo moueatur & coadiuue-
tur hoc agens instrumentale à causa principali ta-
lis virtutis, & illi subordinetur, tanquam speciali-
ter cōseruanti virtutem illi communicatam, quæ
ob dictam suam imperfectionem nō potest ope-
rari, nisi quatenus continuatur agenti principali;
ita vt tota virtus eius quodam modo transfundat-
ur in eam. Vtenim ait S. D. in 4. dist. 1. q. 1. art. 4.
quæstione. 3. instrumentum non accipit virtutem,
nisi vt continuatur agenti principali; ita vt quo-
dammodo virtus eius transfundatur in instrumē-
tum. Quod exēplo manifestatur in calore ignis,
vel animalis; qui vim ex se non habet sufficientem
ad generandum ignem aut carnem, nisi cōtinue-
tur igni aut animali, & ab eo virtutem accipiat ge-
nerandi; sic itaque necesse est, vt sacerdos cum
characterē Sacerdotali Christo quodammodo
continuetur in actu sacramentali per suā & Chri-
sti principalis agentis intentionem, vt Sacramen-
talem operetur effectum. Quapropter non incō-
grue dici posset, illa etiam instrumenta, quæ vir-
tutem videntur habere permanentem, & chara-
cter, & Cælum ab intelligentia motum, habere
illam quadam ratione transeūtem, quatenus sci-
licet in operando sic ab agente principali depen-
dent, vt ex se virtutem non habeant sufficientem
ad agendum, nisi speciali quadam ratione iungā-
tur, & cōtinuentur agenti principali, & ab eo per-
ficiantur, & virtutem ab eo accipiant suorum effe-
ctuum productiuam: In quo differunt à cæteris
T t agen-

agentibus, quæ Deo secundum rationem quamdam communem, (scilicet ut primæ causæ mouenti subordinantur, non autem ut ab eo sic perficiantur & illi continuentur, ut instrumenta proprie dicta. Quare secundo responderi posset negando minorem argumenti: quia licet character secundum rationem, seu virtutem suam imperfectam, & insufficientem non sit motus, vis tamen diuina perficiens, & complens eius efficacitatem motio quædam est; quod idem dicendum est de virtute specierum Sacramenti Eucharistiæ, quæ ex corpore Christi sub eis contentæ in eas transfunditur, & in nobis operatur.

Obi. 8.

Obi. 8. Luminaribus Cæli in quarta die communicata est virtus instrumentalis ad producenda viuientia, & tunc non est eis datus motus, quem habebant à primo die; ergo virtus illa instrumentalis non est motus, sed qualitas aliqua illis superaddita. **Resp.** Virtutem illam fuisse à Deo quarta die communicatam cælestibus corporibus, mediante luce actu illuminante: illuminatio autem motio & actio quædam est.

Solut.

Obi. 9.

Obi. 9. Nono arguunt. Si talis virtus esset motus, non posset esse indiuisibilis & in ultimo instanti verborum consecrationis, sed necessario esset successiva & diuisibilis, sicut ipse motus, & non daretur ultimum instans intrinsecum illius, in quo existeret produceret suum effectum; sicut non datur ultimum instans intrinsecum motus: At consequens est falsum, ut patet in eisdem verbis consecrationis; quorum tota virtus est indiuisibiliter in ultimo instanti, & tota simul; ut docet Ferrar. in 4. cont. gent. cap. 56. & videtur esse doctrina D. Tho. infra quæst. 75. art. 7. ad 1. & q. 78. art. 4. ad 3. ubi ait verba cōsecrationis in ultimo instanti suæ prolationis consequi suam virtutem in ordine ad præcedentia. **Resp. primo.** Caiet. huic argumento plene satisfecisse in dicto art. 4. quem lege, si placet. Secundo dico, virtutem illam non semper esse motum proprie dictum, sed esse quandoque motionem & actionem instantaneam: adaptatur enim hæc virtus naturis instrumentorum, quibus communicatur à Deo.

Solut.

ARTICVLVS III.

Verum anima Christi habuerit omnipotentiam respectu proprii corporis.

Cap. 20.
& 23.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod anima Christi habuerit omnipotentiam respectu proprii corporis. Dicit enim Damasc. in 3. lib. quod omnia naturalia fuerunt Christo voluntaria: volens enim esuriuit, volens sitiuit, volens timuit, volens mortuus est, &c. Sed ex hoc Deus dicitur omnipotens, quia omnia quacunque voluit fecit. Ergo videtur, quod anima Christi habuerit omnipotentiam respectu naturalium operationum proprii corporis.

Præerea: In Christo fuit perfectius humana natura, quam in Adam, in quo secundum originalem iustitiam, quam habuit in innocentis statu, corpus habebat omnino subiectum animæ, ut nihil in corpore posse accidere contra animæ voluntatem. Ergo multo magis anima Christi habuit omnipotentiam respectu sui corporis.

Præerea: Ad imaginationem animæ, naturaliter corpus immutatur, & tanto magis, quanto in agens anima fuerit fortis imaginatio, ut in prima parte habitum est. Sed anima Christi habuit virtutem perfectissimam, & quantum ad imaginationem, & quantum ad alias vires. Ergo anima Christi fuit omnipotens in respectu ad corpus proprium.

Sed contra est quod dicitur Hebr. 2. quod debuit per omnia fratribus assimilari, & præcipue in his, quæ perti-

nent ad conditionem naturæ humanæ. Sed ad conditionem humanæ naturæ pertinet, quod valetudo corporis, & eius nutritio, & augmentum, imperio rationis seu voluntatis non subdantur: quia naturalia soli Deo, qui est actor naturæ, subdantur. Ergo nec in Christo subdebantur. Non igitur anima Christi fuit omnipotens respectu proprii corporis.

Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, anima Christi potest dupliciter considerari. Vno modo secundum propriam naturam, & virtutem. Et hoc modo, sicut non poterat immutare exteriora corpora à cursu, & ordine naturæ, ita etiam non poterat immutare proprium corpus à naturali dispositione: quia anima secundum propriam naturam, habet determinatam proportionem ad suum corpus. Alio modo potest considerari anima Christi, secundum quod est instrumentum vnitum Verbo Dei in persona. Et sic subdebatur eius potestati totaliter omnis dispositio proprii corporis. Quia tamen virtus actionis, non proprie attribuitur instrumento, sed principali agenti, talis omnipotentia magis attribuitur ipsi Verbo Dei quam animæ Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod verbum Damasc. est intelligendum quantum ad voluntatem Christi diuinam: quia sicut ipse in præcedenti cap. dicit, beneplacito diuinæ voluntatis permittitur carni pati, & operari, quæ propria.

Ad secundum dicendum, quod non pertinebat hoc ad originale iustitiam, quæ Adam habuit in statu innocentie, quod anima hominis haberet virtutem transmutandi proprium corpus in quamcunque formam: sed quod posset ipsum conservare absque omni nocimento. Et hanc etiam virtutem Christus assumere potuisset, si voluisset. Sed cum sint tres status hominum, scilicet innocentie, culpæ, & gloriæ, sicut de statu gloriæ assumpsit comprehensionem, & de statu innocentie immunitatem à peccato, ita & de statu culpæ assumpsit necessitatem subiaccendi poenaliatibus huius vite: ut infra dicitur.

Ad tertium dicendum quod imaginationi si fuerit fortis, naturaliter obedit corpus quantum ad aliqua: puta quantum ad casum de trabe in alto posita: quia imaginatio nata est esse principium motus localis: ut dicitur 3. de Anima. Similiter etiam quantum ad alterationem, quæ est secundum calorem, & frigus, & alia consequentia: eo quod ex imaginatione consequenter nata sunt consequi animæ passionem, secundum quas mouetur cor, & sic per commotionem spirituum, totum corpus alteratur. alia vero dispositiones corporales, quæ non habent naturalem ordinem ad imaginationem, non transmutantur, ab imaginatione, quantumcumque sit fortis: puta figura manus, vel pedis, vel aliquid simile.

Sensus Quæsit.

DE IMPOTENTIA sermo est respectu naturalium & miraculosarum transmutationum, non autem respectu annihilationis aut conseruationis ex nihilo, ut hic aduertit Caietanus circa secundam conclusionem. Rationem huius quæsit reddidit Vasquez.

Forma Textus.

PRÆMISSA vna distinctione bimembri, respondet quæsit tribus conclusionibus.

Distinctio est: Anima Christi potest dupliciter considerari: Vno modo, secundum propriam naturam & virtutem: alio modo secundum quod est instrumentum vnitum Verbo Dei in persona.

PRIMA CONCL. est: Anima Christi secundum propriam naturam, & virtutem non poterat immutare proprium corpus à naturali dispositione. Probat dupliciter: Primo à simili: quia non poterat immutare exteriora corpora. Secundo: quia anima secundum propriam naturam habet determinatam proportionem ad suum corpus.

SECVN-